

ОГРАНАК
САХУ
У НИШУ

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI
U NIŠU

VII NACIONALNI NAUČNI SKUP SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
BALKAN ART FORUM 2019
(BARTF 2019)

Niš, 4–5. oktobar 2019.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
METAFORA, PERCEPCIJA I SIMBOLIZAM

**KNJIGA
APSTRAKATA**

**BOOK OF
ABSTRACTS**

Balkan Art Forum

THE SEVENTH NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
BALKAN ART FORUM 2019
(BARTF 2019)

Niš, 4–5th October 2019

ART AND CULTURE TODAY:
METAPHOR, PERCEPTION AND SYMBOLISM

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

VII NACIONALNI NAUČNI SKUP
SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM
Balkan Art Forum 2019

Niš, 4 – 5. oktobar 2019.

UMETNOST I KULTURA DANAS:
METAFORA, PERCEPCIJA I SIMBOLIZAM

KNJIGA APSTRAKATA

Balkan Art Forum

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF ARTS IN NIŠ
SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
BRANCH OF SASA IN NIŠ

VII NATIONAL SCIENTIFIC FORUM
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Balkan Art Forum 2019

Niš, 4 – 5th October 2019

ART AND CULTURE TODAY:
METAPHOR, PERCEPTION AND SYMBOLISM

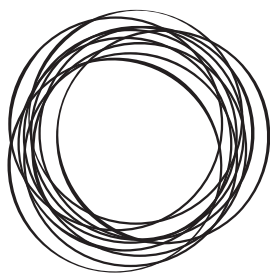
BOOK OF ABSTRACTS

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Održavanje naučnog skupa BALKAN ART FORUM 2019: UMETNOST I KULTURA DANAS – OBRAZOVANJE ZA UMETNOST I IZAZOVI SAVREMENOSTI podržalo je Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije rešenjem broj 451-03-434/2019-14

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA NAUKA I UMETNOSTI
OGRANAK SANU U NIŠU

Balkan
Art
Forum

BARTF 2019

Niš, 4 – 5. oktobar 2019.

VII nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
METAFORA, PERCEPCIJA I SIMBOLIZAM**

Niš, 2019.

PROGRAMSKI ODBOR / PROGRAM'S COMMITTEE

- **Dr Danijela Stojanović**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija, predsednik;
- **Dr Aleksandr Viktorovič Šunkov**, rektor i docent Kemerovskog instituta kulture, Rusija;
- **Akademik Ninoslav D. Stojadinović**, predsednik Ogranka SANU u Nišu;
- **Dr Dragan Žunić**, redovni profesor (u penziji) Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija;
- **Dr Suzana Kostić**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija;
- **Mr Katarina Đorđević**, redovni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija;
- **Dr Zoran Arsović**, redovni profesor Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska;
- **Dr Sanda Dodik**, redovni profesor Akademije umjetnosti Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska;
- **Dr Amra Bosnić**, docent Muzičke akademije Univerziteta u Sarajevu, Republika Bosna i Hercegovina;
- **Dr Dimitrije Bužarovski**, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta Sv. Ćirilo i Metodije u Skoplju, Republika Makedonija;
- **Dr Trena Jordanoska**, vanredni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta Sv. Ćirilo i Metodije u Skoplju, Republika Makedonija;
- **Dr Nebojša Vilić**, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta Sv. Ćirilo i Metodije u Skoplju, Republika Makedonija;
- **Dr Ana Hofman**, viši naučni saradnik, Naučno-istraživački centar Slovenačke akademije nauka i umetnosti u Ljubljani, Republika Slovenija;
- **Dr Laura Dimitrova**, docent Univerziteta Sv. Kliment Ohridski u Sofiji, Republika Bugarska;
- **Stefan Altakov**, redovni profesor Univerziteta Sv. Kliment Ohridski u Sofiji, Republika Bugarska;
- **Mr Smiljana Vlajić**, direktor Zavoda za kulturu Vojvodine i vanredni profesor Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija;
- **Mr Miloš Zatkalik**, redovni profesor Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija;
- **Dr Divna Vuksanović**, redovni profesor Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, Republika Srbija;
- **Dr Srđan Marković**, redovni profesor (u penziji) Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija;

- **Dr Ibrahim Gazala**, redovni profesor Mynia University u Egiptu;
- **Dr Svetislav Kosev**, docent Fakulteta likovnih umetnosti Univerziteta Sveti Ćirilo i Metodije u Velikom Trnovu, Republika Bugarska;
- **Dr Nataša Nagorni Petrov**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija;
- **Dr Danijela Zdravić Mihailović**, vanredni profesor Fakulteta umetnosti Univerziteta u Nišu, Republika Srbija.

SADRŽAJ / CONTENTS

UVODNA SAOPŠTENJA / INTRODUCTORY STATEMENTS

Dr Trena Jordanoska	
MUZIKA U PRAKSI – METAFORA, PERCEPCIJA, SIMBOLIZAM.....	14
PhD Trena Jordanoska	
MUSIC IN USE – METAPHOR, PERCEPTION, SYMBOLISM	
PhD Johannis Tsoumas	
CULTURAL SYMBOLISMS IN THE TRADITIONAL JAPANESE FLORAL MOTIFS.....	16
Dr Joanis Tsumas	
KULTURNI SIMBOLIZAM U TRADICIONALNIM JAPANSKIM CVETNIM MOTIVIMA	
Dr um. Jelena M. Sredanović	
ДРВОРЕЗ КАО ЛИКОВНИ ЈЕЗИК.....	18
D.A. Jelena M. Sredanović	
WOODCUT AS A VISUAL LANGUAGE	

**METAFORA, PERCEPCIJA I SIMBOLIZAM /
METAPHOR, PERCEPTION AND SYMBOLISM**

PhD Krasimira Borisova Drumeva

METAPHOR – THE VISUAL LANGUAGE OF POSTER ART.....22

Dr Krasimira Borisova Drumeva

METAFORA – VIZUELNI JEZIK UMETNOSTI PLAKATA

Др ум. Слободан Д. Радојковић

ТАМАРИНД, УМЕТНОСТ КРЕАТИВНЕ ДИСЦИПЛИНЕ.....24

D.A. Slobodan D. Radojković

TAMARIND, THE ART OF CREATIVE DISCIPLINE

Мр Вања Д. Шибаљић

**СИМБОЛИЧКА СВОЈСТВА БОЈЕ У МАРКЕТИНШКОЈ
КОМУНИКАЦИЈИ – БОЈА КАО ПРЕНОСИЛАЦ
ЗНАЧЕЊА И ВРЕДНОСТИ.....26**

MA Vanja D. Šibalić

**SYMBOLIC CHARACTERISTICS OF COLOR IN MARKETING
COMMUNICATION – COLOR AS COMMUNICATOR OF
MEANINGS AND VALUES**

PhD Elizar Milev

**BERENGO STUDIO – CONTEMPORARY ART GLASS,
18 min interview film.....28**

Dr Elizar Milev

**STUDIO BERENGO – MODERNO UMETNIČKO STAKLO,
18 min intervju filma**

Dr Biljana Pejić

Dr Bojana Škorc

Dr Nebojša Milićević

METAFORIČKA VEZA BOJA I LINIJA.....30

PhD Biljana Pejić

PhD Bojana Škorc

PhD Nebojša Milićević

COLOR – LINE CORRESPONDENCE

Dr Bojana Škorc	
Dr Biljana Pejić	
Dr Nebojša Milićević	
VIZUALIZACIJA STRANOVA.....	32
PhD Bojana Škorc	
PhD Biljana Pejić	
PhD Nebojša Milićević	
VISUAL EXPRESSION OF ANXIETY	
Др ум. Бојана Н. Николић	
СИМБОЛИ НА ЛИКОВНИМ РАДОВИМА ДЕЦЕ	
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	34
D.A. Bojana N. Nikolić	
SYMBOLS IN ARTWORKS OF PRE-SCHOOL CHILDREN	
Др Ђорђе Н. Ђекић	
Мср Марко Шаптовић	
МОТИВ ЗЛАТНИХ ДВОГЛАВИХ ОРЛОВА	
У РАШКОЈ У XIII ВЕКУ.....	36
PhD Đorđe Đekić	
MA Marko Šapčović	
MOTIF OF GOLDEN DOUBLE-HEADED EAGLES	
IN 13TH CENTURY RASCIA/RAŠKA	
Саманта Франческути	
ЈУГОНОСТАЛГИЈА.....	38
Samanta Francescutti	
YUGO-NOSTALGIA	
Др Предраг С. Мирчећић	
СИМБОЛИ У НАТУРАЛИСТИЧКИМ	
КОМАДИМА ХЕНРИКА ИБЗЕНА.....	40
PhD Predrag S. Mirčetić	
SYMBOLS IN NATURALISTIC	
PLAYS BY HENRIK IBSEN	

PhD Igor Grbić	
RETEXTUALIZING THE TEXT: SAVING THE IMMEDIATE MEANING(S).....	42
Dr Igor Grbić	
RETEKSTUALIZIRANJE TEKSTA, ILI SPAŠAVANJE DOSLOVNOG ZNAČENJA	
Dr Kristýna Dufková	
Katja Vizjak	
FUNKCIJA ILUSTRACIJE U SAVREMENIM UDŽBENICIMA: PERCEPCIJA, APERCEPCIJA I INTERPRETACIJA POGLEDOM UNIVERZITETSKIH STUDENATA.....	44
PhD Kristýna Dufková	
Katja Vizjak	
FUNCTION OF ILLUSTRATION IN MODERN TEXTBOOKS: PERCEPTION, APERCEPTION AND INTERPRETATION FROM THE VIEW OF UNIVERSITY STUDENTS	
Оливера С. Марковић	
ПРОЦЕС ЕЛАБОРАЦИЈЕ КОГНИТИВНЕ МЕТАФОРЕ ХУМОРНОГ ТИПА У НАРАТИВНОМ ТЕКСТУ.....	46
Olivera S. Marković	
PROCESS OF ELABORATION OF A HUMOROUS COGNITIVE METAPHOR IN A NARRATIVE TEXT	
Mr Nevena O. Čeklić	
KOMPARATIVAN STAV STRUČNE OCJENE I PUBLIKE U SAVREMENOM SVIJETU PIJANIZMA.....	48
MA Nevena O. Čeklić	
COMPARING POINT OF VIEW OF PROFESSIONAL GRADE AND AUDIENCE IN CONTEMPORARY WORLD OF PIANISM	

Мср Марија З. Томић
САРКАСТИЧНИ МАРШ У СОНАТИ ЗА
ФЛАУТУ И КЛАВИР (1936) ПАУЛА ХИНДЕМИТА
КАО СИМБОЛ УМЕТНИЧКОГ ОТПОРА
ПРЕМА НАЦИСТИЧКОМ РЕЖИМУ.....50

MA Marija Z. Tomić
SARCASTIC MARCH IN SONATA FOR
FLUTE AND PIANO (1936) BY PAUL HINDEMITH
AS A SYMBOL OF ARTISTIC RESISTANCE
TO THE NAZIS REGIME

Стефан Цветковић
ПРОФИЛИЗАЦИЈА СИМБОЛИСТИЧКОГ
МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА У СОНАТАМА ЗА КЛАВИР
АЛЕКСАНДРА СКРЈАБИНА.....52

Stefan Cvetković
PROFILISATION OF SYMBOLISTIC
MUSIC LANGUAGE IN PIANO SONATAS
BY ALEXANDER SCRIBIN

Др Марко С. Миленковић
УМЕТНИЧКА СТИЛИЗАЦИЈА *ВЕЛИКЕ ЧОЧЕЧКЕ ИГРЕ*
У СВЕТЛУ ОБРАДЕ ПЕСАМА *ОЈ ДЕВОЈКО МАЛА*
И *ЕВА КАУРКИЊА* У МУЗИЧКОЈ ДРАМИ *КОШТАНА*
ПЕТРА КОЊОВИЋА.....54

PhD Marko S. Milenković
THE ARTISTIC STYLIZATION OF THE *GREAT DANCE*
OF ČOČEK IN THE INTERPRETATION OF THE MELODIES
OJ DEVOJKO MALA AND *EVA KAURKINJA* IN MUSICAL
DRAMA *KOŠTANA* BY PETAR KONJIVIĆ

- Др Игор М. Николић
 Др Слободан А. Кодела
**ПЕРЦЕПЦИЈА УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ
 КРОЗ РАД НА ДИКТАТИМА У НАСТАВИ СОЛФЕЂА
 КАО ФАКТОР РАЗВОЈА МУЗИЧКОГ УКУСА.....56**
- PhD Igor M. Nikolić
 PhD Slobodan A. Kodela
**THE PERCEPTION OF ART MUSIC
 THROUGH THE DICTATION IN SOLFEGGIO TEACHING
 AS A FACTOR OF THE MUSICAL TASTE DEVELOPMENT**
- Dr Vesna S. Ivkov
**ПЕРЦЕРСИЈА У ПРОЦЕСУ
 МЕЛОГРАФИЈЕ – ИСКУСТВА СТУДЕНАТА.....58**
- PhD Vesna S. Ivkov
**PERCEPTION IN THE MELOGRAPHY
 PROCESS – STUDENTS’ EXPERIENCES**
- Др Александра С. Паладин
**МУЗИКА У МЕДИЈИМА – СИМБОЛ
 МЕДИЈСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ.....60**
- PhD Aleksandra S. Paladin
**MUSIC IN THE MEDIA – A SYMBOL OF
 MEDIA COMMUNICATION**
- Мср Живан С. Поповић
 Лука Е. Воларевић
ИСОУ У ПОЈАЧКОЈ ПРАКСИ НЕКАД И САД.....62
- MA Živan S. Popović
 Luka E. Volarević
ISON IN THE CHANTING PRACTICE THEN AND NOW

UVODNA SAOPŠTENJA
INTRODUCTORY STATEMENTS

MUZIKA U PRAKSI – METAFORA, PERCEPCIJA, SIMBOLIZAM

Muzičko delo i njegov vanmuzički sadržaj su teorijski problem koji prati teoriju muzike od njenih začetaka u VI veku p.n.e. Njime se bave najrazličitije discipline od filozofije, muzikologije, sociologije muzike, psihologije muzike, pa do lingvistike i komunikacijskih nauka. Muzički sadržaj – muzička građa i njena harmonija, polifonija, instrumentacija i orkestracija, i na kraju oblik – može dobiti različita tumačenja tokom akustičke aktualizacije, drugim rečima vanmuzički sadržaj. Vanmuzički sadržaj, sa druge strane, pod direktnim je uticajem faktora okruženja. Zato tumačenje vanmuzičkog sadržaja podrazumeva poznavanje okruženja. Različita tumačenja mogu se odnositi na pojedina muzička dela, ali i na cele žanrove. U radu će biti obrađeno više primera transformacije značenja muzike u praksi.

Ključne reči: *muzički sadržaj, vanmuzički sadržaj, akustička aktualizacija, značenje, okruženje.*

MUSIC IN USE – METAPHOR, PERCEPTION, SYMBOLISM

Musical piece and its extramusical content is a theoretical problem that has been following the theory of music since the 6th century BC. This problem is elaborated in a wide variety of disciplines, from philosophy, musicology, sociology of music, psychology of music, to linguistics and communication studies. Musical content – music building material and its harmony, polyphony, instrumentation and orchestration, and finally form – can create different interpretations during acoustic actualization, i.e. extramusical content. Extramusical content, on the other hand, is directly influenced by environmental factors. This is why interpreting extramusical content implies knowledge of the environment. Different interpretations of extramusical content may refer to individual pieces of music as well as entire genres. The paper examines several examples of meaning transformation of music in use.

Key words: *musical content, extramusical content, acoustic actualization, meaning, environment.*

CULTURAL SYMBOLISMS IN THE TRADITIONAL JAPANESE FLORAL MOTIFS

Motifs in Japanese traditional arts and crafts have always been inextricably woven not only with national aesthetics, but also with the moral, social and religious ideology of the highly intellectual Japanese nation, which classifies them as symbols. These motifs, which often constitute an integral part of many different objects in several design sectors such as textiles and ceramics, highlight symbolisms capable of accurately narrating important parts of the Japanese attitude of life and philosophy. Being an essential part of Japanese cultural sensitivity, floral motifs have been used occasionally to inaugurate worship events, to celebrate the rite of the four seasons changes, to highlight social classes or casts and to promote values such as respect, longevity, rejuvenation, elegance and beauty. Symbols that are detected and researched through the study of, both abstract and impressively imaginary floral motifs, will reveal a new language of artistic expression whose decoding will mean a new way of understanding and appreciating the notion of the Japanese cultural narrative.

Key words: *Japanese culture, symbols, floral motifs, arts and crafts.*

KULTURNI SIMBOLIZAM U TRADICIONALNIM JAPANSKIM CVETNIM MOTIVIMA

Motivi u japanskoj tradicionalnoj umetnosti i zanatima uvek su bili neraskidivo povezani ne samo sa nacionalnom estetikom, već i moralnom, socijalnom i religioznom ideologijom visokointelektualne japanske nacije, koja ih svrstava u simbole. Ovi motivi, koji često čine sastavni deo različitih predmeta u nekoliko sektora dizajna poput tekstila i keramike, ističu simboliku koja može verno da prenese važne delove japanskog životnog stava i filozofije. Budući da je bitan deo japanske kulturne suptilnosti, cvetni motivi su se povremeno koristili za osvećivanje kod bogoslužjenja, kod obreda smene četiri godišnja doba, za isticanje društvenih klasa ili kasti i za promociju vrednosti kao što su poštovanje, dugovečnost, podmlađivanje, elegancija i lepota. Simboli koji se otkriju i istraže kroz proučavanje, apstraktnih i impresivno zamišljenih cvetnih motiva, otkriće novi jezik umetničkog izraza čije će dešifrovanje značiti novi način razumevanja i uvažavanja pojma japanske kulturne naracije.

Ključne reči: *japanska kultura, simboli, cvetni motivi, umetnost i zanati.*

ДРВОРЕЗ КАО ЛИКОВНИ ЈЕЗИК

У раду *Дрворез као ликовни језик* представљена су моја уметничка истраживања која су обухватила изналажење графичког израза у представљању променљивих призора из природе, њихове материјалности и променљивости, кроз различите поступке рада на дрвеним матрицама, испитивање могућности познатих техника, тражење нових могућности материјала и поступака, избор боја и папира, спајање отисака и њихово преклапање и прожимање традиционалне технике и савремених технолошких решења, дрвореза и дигиталне штампе. Резултат тако изабране теме и начина графичког изражавања су графике на којима сам приказала ефемерну констелацију променљивих призора природе, које у равни графичког листа пулсирају креирајући нове визуелне целине, лирско интониране просторе прожете тактилно меким графичким ткањем сликарског квалитета. Рад пружа увид у *методе и резултате уметничко-истраживачког рада* кроз образложење стваралачког поступка и представљене циклусе графика. У раду је истакнут и значај студијских боравака и путовања за моје стваралаштво и представљено је искуство скорашњег студијског боравака у Централном институту за графику у Риму.

Кључне речи: *графика, дрворез, матрица, лирски простор, слојевитост.*

WOODCUT AS A VISUAL LANGUAGE

The paper *Woodcut as a visual language* provides insight into my artistic researches, which included the search for the graphic expression in the representation of transient scenes from Nature, their materiality and volatility, through different methods of working on wooden matrixes, the examination of possibilities of the established techniques, the search for new potentials of materials and processes, the choice of colours and paper, the joining of imprints and their overlapping and the permeation of the traditional and modern technical solutions i.e. the woodcut and digital print. Thus the result of the theme and manner chosen are the prints in which I manage to show the ephemeral constellation of the changing scenes of nature, which pulsate on the paper, thus creating new visual entities, with lyrical tones and ethereal landscapes permeated with soft graphic fiber with the quality to match the one of the painting. This paper provides insight into artistic work through the explanation of the creative process and representative series of artworks. It is also highlighted the importance of study visits and travel for my creative work and presented the experience of a recent study visit at the Central Institute for Printmaking in Rome.

Key words: *printmaking, woodcut, matrix, lyrical space, layering.*

**METAFORA, PERCEPCIJA I SIMBOLIZAM /
METAPHOR, PERCEPTION AND SYMBOLISM**

METAPHOR – THE VISUAL LANGUAGE OF POSTER ART

Since its very beginning the poster has fallen into the category of “street art”. It is an integral part of visual communication and is distinguished by its clear and vivid language. Poster artists seeks images and symbols which incite new connections between viewer’s imagination and reality. This suggestive stimulation grows into a visual and intellectual play of words and images, which creates visual metaphors. And such metaphors enable the viewer to realize and comprehend new and abstract concepts.

This article studies the visual metaphor as the main means of expression in poster art. It is analysed as a specific visual language, which uses symbols, transformations, hyperbolas, analogies, colours and shapes. The objective of this study is to summarise the main approaches to presentation and impact. Based on research of practices and applications we have summarised the most frequently used methods of visual communication through metaphor in poster art.

Key words: *visual communication, visual metaphor, poster symbol, associations.*

METAFORA – VIZUELNI JEZIK UMETNOSTI PLAKATA

Od svog početka plakat je svrstan u kategoriju "ulične umetnosti". Sastavni je deo vizuelne komunikacije i odlikuje se jasnim i živim jezikom. Umetnici plakata traže slike i simbole koji podstiču nove veze između mašte i stvarnosti gledaoca. Ova sugestivna stimulacija prerasta u vizuelnu i intelektualnu igru reči i slika, što stvara vizuelne metafore. A takve metafore omogućavaju gledaocu da uoči i razume nove i apstraktne koncepte.

Ovaj članak proučava vizuelnu metaforu kao glavno izražajno sredstvo u umetnosti plakata. Analizira se kao specifični vizuelni jezik koji koristi simbole, transformacije, hiperbole, analogije, boje i oblike. Cilj ove studije je sažeti glavne pristupe na prezentaciju i uticaj. Na osnovu istraživanja prakse i primena saželi smo najčešće korišćene metode vizuelne komunikacije kroz metaforu u umetnosti postera.

Ključne reči: *vizuelna komunikacija, vizuelna metafora, simbol plakata, asocijacije.*

ТАМАРИНД, УМЕТНОСТ КРЕАТИВНЕ ДИСЦИПЛИНЕ

Графички лист често и успешно повезује уметнике образоване на различитим школама и са свих страна света. Сусрет са креативним богатством нове средине као и могућност рада у другачијим техничким условима, за уметника је свакако веома корисно искуство. Тамаринд Институт за литографију у Албукеркију као део Универзитета Нови Мексико (УНМ), САД, едукативни је центар и средина у којој се негује ова графичка техника. Својом богатом традицијом и квалитетом едукације ужива посебан углед међу графичким центрима у свету. Властито искуство конкурисања, боравка и рада у Тамаринд институту значило је прилику да представим своју поетику, али се и сусретнем, прихватим и, у непосредном раду, применим високе стандарде литографског поступка. Заједно са још шесторо уметника из Канаде, Бразила, Велике Британије, Аргентине и САД, учествовао сам у четворонедељној *Летњој радионици литографије на алуминијумским плочама*.

Кључне речи: *графика, Тамаринд, едукација, дисциплина, алуминијум.*

TAMARIND, THE ART OF CREATIVE DISCIPLINE

An art print, often and with success connects artists, educated at different art school from all around the world. Every connection, with the creative richness of new space and possibility to work in environment with different techniques, is certainly a valuable experience for the artist.

Tamarind Institute for Fine Art Lithography, Albuquerque, as a part of the University New Mexico (UNM), USA, is known as the Educational center of this Printmaking technique.

With its own rich tradition and the quality of education, Tamarind Institute has a good reputation among the printmaking centers in the world. My own experience during applying, stay and working there, gave me a chance to not only present my poetic, but also to learn, accept and apply a variety of new high standard lithographic process techniques.

Together with six more artists, from Canada, Brazil, Great Britain, Argentina and USA, I participated in four week long Aluminum Plates Lithography Summer Workshop.

Key words: *printmaking, Tamarind, education, discipline, aluminum.*

СИМБОЛИЧКА СВОЈСТВА БОЈЕ У МАРКЕТИНШКОЈ КОМУНИКАЦИЈИ – БОЈА КАО ПРЕНОСИЛАЦ ЗНАЧЕЊА И ВРЕДНОСТИ

У раду ће бити преиспитана и систематизована улога боје у маркетиншкој комуникацији, како на примеру културног модела који је преодминантан у нашој средини, тако и у неким другим културама у којима је боја део другачијег комуникацијског кода. Бројна истраживања су показала да боје као важан елемент визуелног стимуланса имају веома значајан утицај на људско понашање и процес доношења одлука о куповини, што у маркетингу проналази стандардну примену у осмишљавању комуникационих стратегија за различите категорије производа. Рад ће покушати да допринесе размишљању о питању постојања универзалних значења боја или могућности да је значење ипак доминантно условљено културним моделом и традиционалним вредностима које се уз одређену боју повезују, као и врстом производа, услуге или идеје који су у средишту кампање. Посебан простор у раду ће бити посвећен улози боје у процесу комуникације у дигиталном окружењу.

Кључне речи: *боја, маркетиншка комуникација, културни модел, визуелни стимуланс, рекламна кампања.*

SYMBOLIC CHARACTERISTICS OF COLOR IN MARKETING COMMUNICATION – COLOR AS COMMUNICATOR OF MEANINGS AND VALUES

The objective of this paper is to question and systematize the role of color in marketing communication through examining cultural model that is predominant in our community, as well as through some other cultures in which color is a part of quite different communication code. Numerous research results and studies show that colors as an important element of visual stimulus have a very significant influence on human behaviour and the process of purchase decisions. In marketing this results in standard application of findings in conceiving communication strategies for different categories of products. The paper will attempt to contribute to reflecting on the question of existence of universal meanings of colors or the possibility that the meaning is predominantly conditioned by the cultural model and traditional values that are allied with a certain color, as well as with the category and type of product, service or idea that are in the center of a campaign. Additional attention will be turned towards the role of color in the proces of communication in digital environment.

Key words: *color, marketing communication, cultural model, visual stimulus, advertising campaign.*

UDK 7.022.82 + 748 Berengo Studio

BERENGO STUDIO – CONTEMPORARY ART GLASS

18 min interview film

Berengo Studio is an atelier for contemporary art glass that has been founded in 1989, by the Italian businessman Adriano Berengo, on the island of Murano, Venice, Italy - "The Mecca of glass".

The basic idea of Berengo's strategy is inspired by a successful business plan of the Italian artist Egidio Costantini, who, under the financial support of Peggy Guggenheim, invites authors from high artistic elite to work with glass together with some of the best glass masters in the world.

The results impress many galleries and collectors, which turn the glass into an excellent means of modern art. The concept allows the material to cross the boundary of its decorative, applied or functional application and to take its worthy place in the world of the highest artistic class.

Adriano Berengo manages to learn this brilliant practice and to work with some of the most provocative authors of modern art. To achieve the necessary level and goals, he selects some of the best masters in the world for this collaboration.

The interview highlights the intervention of artists such as Thomas Shoute, Tony Krag, Tony Obersler, Kai Guo-Kiyang, Ai Weiwei and others. Consequently, Adriano Berengo talks about the 47th World Glass Art Society's Conference (GAS) which, on his own initiative and support, is being held for the second time in Europe on the island of glass – Murano.

Key words: *Contemporary art, Contemporary glass, Art glass, Murano glass, Glass Art Society, Adriano Berengo.*

STUDIO BERENGO – MODERNO UMETNIČKO STAKLO **18 min intervju filma**

Studio Berengo je atelje za moderno umetničko staklo koji je 1989. godine osnovao italijanski biznismen Adriano Berengo, na ostrvu Murano u Veneciji, Italija – "Meka stakla". Osnovna ideja Berengove strategije inspirisana je uspešnim poslovnim planom italijanskog umetnika Egidia Kostantinija, koji, uz finansijsku podršku Pegija Gugenhajma, poziva autore iz visoke umetničke elite da zajedno saraduju sa nekima od najboljih svetskih majstora. Rezultati zadivljuju mnoge galerije i kolekcionare koji staklo čine odličnim sredstvom moderne umetnosti. Konceptija omogućava materijalu da pređe granicu njegove dekorativne, primenjene ili funkcionalne upotrebe i da zauzme svoje dostojno mesto u svetu najvišeg umetničkog nivoa. Adriano Berengo uspeva da savlada ovu sjajnu praksu i da saraduje sa nekim od najprovokativnijih autora moderne umetnosti. Kako bi postigao potreban nivo i ciljeve, za ovu saradnju bira neke od najboljih svetskih majstora. Intervju ističe saradnju umetnika kao što su Tomas Sut, Toni Kreg, Toni Obersler, Kai Guo-Kiang, Ai Veivei i drugih. Nakon toga Adriano Berengo govori o 47. Konferenciji svetskog udruženja *Glass Art* (GAS) koja se na njegovu inicijativu i podršku održava po drugi put u Evropi na ostrvu stakla – Murano.

Ključne reči: *Savremena umetnost, moderno staklo, umetničko staklo, staklo Murano, Udruženje Glass Art (GAS), Adriano Berengo.*

UDK 7.017.4 + 7.04/.08

METAFORIČKA VEZA BOJA I LINIJA

U radu se razmatra veza između boje i linearnog prikazivanja. Polazno stanovište je teorija korespondencije Kandinskog, po kojoj se elementarne forme mogu predstaviti preko primarnih boja. Cilj ovog rada je bio da se empirijskim putem istraži da li se boje mogu predstaviti preko linija i da li je moguće utvrditi pravilnosti u opisu boja pomoću linija. U istraživanju su učestvovala 54 ispitanika oba pola, koji nisu posebno sistematski obučavani iz oblasti likovnih umetnosti. Ispitanici su imali zadatak da po sopstvenom doživljaju predstave deset boja (belu, žutu, narandžastu, crvenu, zelenu, plavu, ljubičastu, braon, sivu i crnu). Rezultati pokazuju da se boje razlikuju prema načinu linearnog izražavanja i da koloritnost predstavlja osnovni kriterijum za linearno izražavanje. Dobijene pravilnosti nisu zakoni vizuelnog predstavljanja, već su pre tendencije da se određene boje povezuju sa određenim tipom linija. Rezultati idu u prilog tezi da je moguće dobiti metaforički opis boje preko linije.

Ključne reči: *boja, linija, linearno predstavljanje.*

PhD Biljana Pejić

e-mail: b.pejic@yahoo.com

Serbian Association for Empirical Studies of Art, Belgrade, Republic of Serbia

PhD Bojana Škorc

University of Arts, Faculty of Fine Arts, Belgrade, Republic of Serbia

PhD Nebojša Milićević

University of Niš, Faculty of Philosophy in Niš, Republic of Serbia

COLOR – LINE CORRESPONDENCE

This research investigates metaphoric relation between lines and colors. Following the basic ideas of Pythagorean school and theory of Kandinsky, it is tested if particular colors could be related with corresponding lines. The aim of research is to test empirically if colors could be expressed by lines and if there are regularities in this process. 54 subjects of both genders, not systematically trained in art, participated in the research. The task of participants was to present their feeling of particular ten colors (white, yellow, orange, red, green, blue, violet, brown, grey and black) using the line as expressive tool. The results show that there are differences between linear presentations of colors and there are tendencies to express colors with different types of lines. Also, the type of corresponding lines is sensitive to hue, showing the quality of color impression. Results are in accordance with assumption that colors can be metaphorically associated with lines.

Key words: *color, line, metaphoric expression.*

VIZUELIZACIJA STRAHOVA

Istraživanje se bavi analizom vizuelnog prikaza straha kod studentske populacije. Ukupno 129 ispitanika je prvo popisalo svoje strahove. Potom su crtali svoj strah slobodnom tehnikom, a zatim ponovo crtali tako da ne bude više strašan.

Rezultati pokazuju da studenti ispoljavaju u proseku tri straha. Analiza sadržaja ukazuje da su najizraženiji strahovi od nesrećnih događaja (smrt, gubitak voljenih), situacije sa anksioznim odgovorom (visina, mali prostor), bića sa anksioznim odgovorom (insekti, zmije) i subjektivnih stanja ili emocija (usamljenost, lične greške). Najčešće primenjene crtačke strategije umanjena straha su: umanjeno objekta (zmija postaje glista), promena situacije (docrtano sunce, prijatelji) i promena apstraktnog oblika u suprotnost (oblak – tačka). Nalazi pokazuju da većina strahova kod studentske populacije proizilazi iz subjektivnog stava. Aktivnošću crtanja, strahovi postaju vidljivi kao vizuelni objekti i stvara se mogućnost daljeg rada na ovladavanju i integrisanju u svesno iskustvo, čime se ojačava zdrava lična pozicija u procesu usvajanja identiteta odraslog.

Ključne reči: *strah, vizuelizacija, konstruktivna osećajnost.*

PhD Bojana Škorc

e-mail: bskorc@yahoo.com

University of Arts, Faculty of Fine Arts, Belgrade, Republic of Serbia

PhD Biljana Pejić

Serbian Association for Empirical Studies of Art, Belgrade, Republic of Serbia

PhD Nebojša Milićević

University of Niš, Faculty of Philosophy in Niš, Republic of Serbia

VISUAL EXPRESSION OF ANXIETY

The feeling of anxiety in students population was analyzed through activity of drawing. The total of 129 students of social science and visual arts participated as subjects. Their task was to name their fears and to create the drawing of most powerful fear. Additionally, they created the second drawing in which their fear should look less frightening to them. The most frequent fears were classified in basic categories: unexpected events (death, loss of beloved - 20%); anxieties (small space, the deep, insects, snakes - 52%) and fear of responding inadequately in social situations (shame, not recognizing their own emotions, making wrong decision - 28%). The strategies of visual change of fear showed tendencies to restructure the object of fear: to compress the unshaped form, decrease the object of fear or make it ridiculous.

Key word: *anxiety, drawing, coping strategy.*

СИМБОЛИ НА ЛИКОВНИМ РАДОВИМА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Једна од основних карактеристика дечјих ликовних радова је чињеница да деца цртају оно што знају, а не оно што виде. Идеја о објекту, унутрашњи модел дете сматра битнијим од појавне стварности. Рад се бави симболима који се појављују у дечјим ликовним радовима на посредан начин: кроз теме и мотиве, али и кроз формалну ликовну анализу (линија, боја, површина, облик, простор, композиција). Анализа обухвата дечје ликовне радове кроз стадијум шкрабања, предсхематски и схематски стадијум развоја.

Симбол као појавни (визуелни) знак је условљен комплексним унутрашњим бићем детета, његовим потребама и утицајем који средина (путем медија и васпитних утицаја) има на дете. Анализом спољашњих фактора који утичу на креативни израз могуће је унапредити васпитну праксу родитеља и васпитних установа. Разумевање појава и симбола у дечјим ликовним радовима је једини исправан пут за разумевање дечје личности, као и за стимулацију стваралачког изражавања и подршку креативности у раном узрасту.

Кључне речи: *симболи, теме, мотиви, дечји ликовни радови, креативност.*

SYMBOLS IN ARTWORKS OF PRE-SCHOOL CHILDREN

One of the basic characteristics of children's artwork is the fact that children draw what they know, not what they see. The concept of an object and its inner model a child considers more important than the real image of the object. This paper deals with symbols that appear in children's artwork in an indirect way and they are reflected by themes and motifs, as well as formal visual analysis (lines, colors, surface, shape, space, composition). This analysis involves children's artwork at a scribble stage, a pre-schematic and schematic stages of child development.

A symbol as a visual sign is conditioned by the complex inner being of a child, its needs and the influence the media and education have on the child. By analyzing the external factors that influence the creative expression, it is possible to improve the educational practice of parents and educational institutions. The awareness of motifs and symbols in children's artwork is the only correct way to understand children's personality, as well as to stimulate creative expression and support creativity at an early age.

Key words: *Symbols, themes, motifs, children's artwork, creativity.*

УДК 391.4 „12“ (497.11) Рашка

МОТИВ ЗЛАТНИХ ДВОГЛАВИХ ОРЛОВА У РАШКОЈ У XIII ВЕКУ

Мотив златног двоглавог орла у српској средњевековној средини први пут се јавља на одежди кнеза Мирослава, брата великог жупана Стефана Немање. Међутим, свој процват доживљавају у првој половини XIII века.

У Жичи краљ Стефан Првовенчани и његов син, наследник краљ Радослав насликани су у црвеним туникама украшеним златним двоглавим орловима, који се налазе унутар кругова украшених бисерима. Овај мотив на одежди се назива коласта аздија. Поред златних, у овој задужбини Стефана Првовенчаног, појављује се и мотив црвеног двоглавог орла у кругу на плашту Светог Ђорђа, док је мотив орлова без кругова искоришћен као елемент зидне декорације.

У Радославевој задужбини, припрати цркве манастира Студенице, понавља се мотив златних орлова у кругу украшеном бисерима на ктиторовој одори.

У Милешеви, задужбини краља Владислава на представи поворка Немањића, одежде Стефана Првовенчаног, Радослава и Владислава украшене су коластим аздијама.

Након Милешеве, мотив златних орлова ишчезава у украшавању краљевских одежди. Долази доба краља Уроша, чија је мајка била Ана Дандоло, из Венеције.

Кључне речи: *двоглави орлови, симбол, Рашка, краљ Стефан Првовенчани, краљ Радослав.*

MOTIF OF GOLDEN DOUBLE-HEADED EAGLES IN 13TH CENTURY RASCIA/RAŠKA

Motif of golden double-headed eagle in Serbian medieval environment appeared, for the first time, on the gown of prince Miroslav, a brother of Grand Prince Stefan Nemanja. However, peak of this motif occurred in the first half of the 13th century.

King Stefan Prvovenčani and his son, heir King Radoslav, were depicted in the Žiča Monastery wearing red gowns decorated with golden double-headed eagles, which were positioned within circles decorated with pearls. This motif is known as *kolasta azdija*. Apart from golden double-headed eagles, in this monastery-endowment of king Stefan Prvovenčani, a motif of red encircled double-headed eagle could be found on St. George's cloak, while a motif of double-headed eagles without circles was used as an element of wall decoration.

A motif of golden double-headed eagle in the circle decorated with pearls is repeated on ktitor's gown in the King Radoslav endowment, which was the narhtex of the Studenica Monastery. In Mileševa, the monastery-endowment of King Vladislav, *kolasta azdija* adorns gowns of King Stefan Prvovenčani, King Radoslav, King Vladislav, as they were represented in composition known as Procession of the Nemanjićes (dynasty).

Motif of two-headed golden eagles disappears after the Mileševa Monastery. This period coincides with the beginning of the era of King Uroš, who's mother was Venetian noblewoman, Anna Dandolo.

Key words: *double-headed eagles, symbol, Raška/Rascia, King Stefan Prvovenčani, King Radoslav.*

УДК [316.722:159.942.2/5]:7 (497.1)

ЈУГОНОСТАЛГИЈА

Феномен југоносталгије постоји у свим земљама бивше Југославије и јавља се у разним подручјима, па тако и у културном и уметничком, на пример оснивањем музеја посвећених Југославији, у Београду *Музеј Југославије*, те новоотворен *Музеј црвене повијести* у Дубровнику. У овом феномену се истовремено повезују и сударају личне успомене човека и колективна слика прошлости, често кориштена од стране политике и пропаганде. Југоносталгија с једне стране изражава стрепњу према несигурној садашности и са друге стране потребу спајања континуитета са својом прошлости, односно жељу да се реконструише изгубљени идентитет. У томе могу помоћи објекти, фотографије, музика и филмови тог времена и то тако да се помоћу њих опет сложи слагалица, да се онима који то нису доживели покаже макар делић те прошлости. Друга је могућност да се људи тако затворе у илузије, да саграде своју идеализовану прошлост, која никада није постојала.

Ову тему сам одабрала јер је врло жива, тиче се свакодневног живота људи и укључује студиј историје, опажања, уметничког и језичког израза.

Кључне речи: *Југоносталгија, осећање, опажање, израз, култура.*

YUGO-NOSTALGIA

The phenomenon of yugo-nostalgia exists in all country of ex Yugoslavia and expresses itself in different fields, like in the cultural and artistic fields, for example with the opening of museums dedicated to Yugoslavia, like the *Museum of Yugoslavia* in Belgrade and the *Red History Museum*, which was recently opened in Dubrovnik. In this phenomenon encounter and clash at the same time individual human's memories and collective image of the past, often exploited by politic and propaganda. Yugo-nostalgia on one hand expresses the impatience for a precarious present and, on the other hand, people's need to reconnect with their own past and the desire to reconstruct the lost identity. Everyday objects, photographs, music and films from that time, can help the purpose to piece together the puzzle and show at least part of that past to those who didn't live it. The other possibility is that in this way people may close themselves in an illusion constructing their own idealized past, which has never existed.

I chose this topic because it's currently relevant, it concerns people's everyday life and it combines history studies with perception studies and studies of artistic and linguistic expression.

Key words: *Yugo-nostalgia, remembrance, perception, expression, culture.*

УДК 821.113.5.09-2 Ибзен Х.

СИМБОЛИ У НАТУРАЛИСТИЧКИМ КОМАДИМА ХЕНРИКА ИБЗЕНА

У раду се испитује улога и значење симбола у Ибзеновим натуралистичким комадима *Стубови друштва*, *Нора*, *Авети*, *Народни непријатељ*, те драмама *Дивља патка* и *Хеда Габлер*. У првом делу рада аутор указује на одлике натуралистичке драме, као и специфичност Ибзеновог драмског поступка. Супротстављајући симболизам и натурализам аутор испитује да ли је и како могуће говорити о симболима у оквиру уметности која настоји да верно репродукује живот. У завршном делу рада, ослањањем на концепт симбола Умберта Ека, аутор анализира функцију и значење симбола у поменутих Ибзеновим драмама, те њихов допринос укупном смислу појединачног комада.

Кључне речи: *симбол, натуралистичка драма, Хенрик Ибзен.*

SYMBOLS IN NATURALISTIC PLAYS BY HENRIK IBSEN

The paper examines the role and significance of the symbols in Ibsen's naturalistic plays *Pillars of Society*, *A Doll's House*, *Ghosts*, *An Enemy of the People*, and the works such as *The Wild Duck* and *Hedda Gabler*. In the first part of the paper, the author points to the features of the naturalistic plays, as well as the specificity of the Ibsen's ways of dramatic writing. Contrasting symbolism to naturalism, the author examines whether and how it is possible to speak about symbols within the art that seeks to reproduce life faithfully. In the final part of the paper, the author analyzes the function and significance of symbols in the aforementioned Ibsen's dramas using the concept of the symbol by Umberto Eco, as well as their contribution to the overall meaning of a single piece.

Key words: *symbol, naturalistic drama, Henrik Ibsen.*

RETEKSTUALIZIRANJE TEKSTA, ILI SPAŠAVANJE DOSLOVNOG ZNAČENJA

Naša kontekstualiziranja književnih tekstova unutar raznih izvanknjiževnih okvira, tek da bi ih se brže-bolje dekontekstualiziralo i rekontekstualiziralo unutar opet novih izvanknjiževnih okvira, nanijela su golemu štetu proučavanju književnosti shvaćene u njenom prvenstvenom značenju umjetnosti imaginativne riječi. Jedva smo svjesni važnosti očuvanja doslovne razine teksta, a svaki tekst ipak ponajprije kaže ono što kažu njegove *riječi*. Čim pak afirmiramo doslovnu razinu, književni konteksti počinju se rastvarati iz samoga teksta, nasuprot neknjiževnim kontekstima izvan njega. U usmenoj književnosti – a ona nije naprosto književnost koja još nije zapisana – ambivalentne glasovne kombinacije ne valja smjestiti na njihove jednoznačne pisane fragmente. Potencijal teksta da izazove ne još i jednu rekreaciju svojih pretpostavljenih konteksta, nego svježju kreaciju novog teksta, daleko je, čini se, bjelodaniji i inspirativniji samim piscima no njihovim teoretičarima.

Ključne riječi: *tekst, kontekst, doslovnost, znak, metafora.*

**RETEXTUALIZING THE TEXT:
SAVING THE IMMEDIATE MEANING(S)**

Our contextualizations of literary texts within various extra-literary frameworks, only to quickly decontextualize them and recontextualize them within different extra-literary frameworks, have done enormous damage to the study of literature for what it primarily is: the art of the imaginative word. We are hardly aware of the importance of preserving the literal level of the text, for every text in the first place does say what is said by its *words*. Once the literal level is admitted, literary contexts begin to open from inside the text, as opposed to non-literary contexts from outside. In oral literature, which is not simply literature-not-yet-written, ambivalent sound combinations are not to be readily reduced to their unambiguous written fragments. The potential of a text to trigger not another recreation of its supposed contexts, but a fresh creation of a new text, seems to be much more obvious and inspiring for writers themselves, than for their theorists.

Key words: *text, context, literality, sign, metaphor.*

UDK [37.013.77 : 75.05]:371.671

FUNKCIJA ILUSTRACIJE U SAVREMENIM UDŽBENICIMA: PERCEPCIJA, APERCEPCIJA I INTERPRETACIJA POGLEDOM UNIVERZITETSKIH STUDENATA

U savremenom učenju jezika razgraničena su različita didaktička sredstva, materijalna i nematerijalna, na primer učionice, tehnička sredstva, nastavna pomagala itd. Radi se o objektima, koji posreduju ili oponašaju stvarnost, olakšavaju učenje i služe preglednosti i većoj jasnoći (Průcha 2003). Na temelju eksperimenata najviše informacija se prenosi vidom, dakle putem neverbalnog sredstva. Na temelju gorenavedenog naš rad se bavi funkcijom ilustracije i slike u savremenim udžbenicima stranih jezika, naime dekorativnom, reprezentujućom, organizirajućom, interpretirajućom, pretvarajućom funkcijom (Levin – Anglin – Carney 1987), ili afektivno-motivišućom, pažnju koncentrujućom i kognitivno-regultornom funkcijom (Mareš 1995). Ilustracije ili slike se koriste zbog motivacije za učenje, prijenosa informacija, razvijanja razumijevanja sadržaja, olakšavanja pamćenja materijala za učenje, podrške razmišljanju i izgradnji statova o životu (Mikk 1995), ali u sadašnjosti također se govori o vizualnoj nepismenosti. Međutim, u udžbenicima stranih jezika (a ne samo u njima) ilustracije mogu djelovati kao okidači stereotipa. U ovom radu se usredotočujemo prvenstveno na udžbenike južnoslavenskih jezika, koji se koriste u Češkoj, i nudimo rezultate svog istraživanja, koje smo sproveli među univerzitetskim studentima.

Ključne reči: *Pedagogija, percepcija, funkcije slika, vizualna nepismenost, udžbenici stranog jezika.*

FUNCTION OF ILLUSTRATION IN MODERN TEXTBOOKS: PERCEPTION, APERCEPTION AND INTERPRETATION FROM THE VIEW OF UNIVERSITY STUDENTS

In modern language learning, various didactic tools, material and non-material, such as classrooms, technical tools, teaching aids, etc. are available. Those objects mediate or imitate reality, facilitate learning and serve as means of transparency and greater clarity (Průcha 2003). Based on the experiments, most information is transmitted through vision, that is, through non-verbal means. Based on the above, our work deals with the function of illustration and image in contemporary foreign language textbooks, namely with its decorative, representative, organizing, interpreting, converting function (Levin – Anglin – Carney 1987), or affectively-motivating, attention concentrating and cognitive-regulatory function (Mareš 1995).

Illustrations or images are used for motivation to learn, to transfer information, develop understanding of content, ease the memory of learning materials, support thinking and build views about life (Mikk 1995), but in the present we also encounter visual illiteracy.

However, in foreign language textbooks (and not just in them), illustrations can act as triggers for stereotypes. In this paper, we focus primarily on the textbooks of South Slavic languages, which are used in the Czech Republic, and offer the results of our research which has been conducted among university students.

Key words: *Pedagogy, perception, image functions, visual illiteracy, foreign language textbooks.*

ПРОЦЕС ЕЛАБОРАЦИЈЕ КОГНИТИВНЕ МЕТАФОРЕ ХУМОРНОГ ТИПА У НАРАТИВНОМ ТЕКСТУ¹

У раду се проучава когнитивна метафора хуморног типа и процес њене елаборације у наративном тексту. Рад се методолошки ослања на теорију концептуалног сажимања Жила Фоконија и Марка Тарнера (1998, 2002) и допуне овог модела (Hedblom, Kutz, Neuhaus 2015), као и на друге релевантне моделе из области когнитивне семантике и когнитивне наратологије. Наративни и реторички потенцијал метафоре проучава се у вези са појмом генеричког простора, односно, апстрактних улога и односа који когнитивну метафору уравнотежују, као и појмом сликовних схема (Lakoff & Johnson 1980) у оквиру поменутог простора. Фокус истраживања је стављен на процесе елаборације хуморног бленда у једној дискурзивној ситуацији с обзиром на активирани односе и елементе које генерички простор садржи. Приликом активирања и довођења у везу двају или више когнитивних матрица у оквиру мреже појмовног сажимања типично су истакнути само они елементи, односи и улоге који су најделотворнији (и најекономичнији) за значења која се желе остварити, док остали елементи датих когнитивних матрица остају у другом плану, виртуелно присутни, али уз могућност да буду активирани у даљем процесу елаборације сажетог простора. Теоријске поставке рада илустроване су изабраним хуморним метафорама из корпуса наративних текстова српског реализма 19. и 20. века.

Кључне речи: когнитивна метафора, теорија концептуалног сажимања, сликовна схема, хумор, српски реализам.

¹ Рад је резултат рада на пројекту „Поетика српског реализма” (178025), који се реализује при Филолошком факултету у Београду, и финансира од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

PROCESS OF ELABORATION OF A HUMOROUS COGNITIVE METAPHOR IN A NARRATIVE TEXT²

This paper investigates the humorous type of cognitive metaphor and the process of its elaboration in a narrative text. The paper methodologically relies on the conceptual integration theory (Gilles Fauconnier and Mark Turner 1998, 2002), as well as some proposed supplements to the model (Hedblom, Kutz, Neuhaus 2015), along with other relevant models from the domain of cognitive semantics and cognitive narratology. Narrative and rhetorical potential of a metaphor is studied in relation to the notion of generic space, i.e. abstract roles and relations which balance a cognitive metaphor, as well as to the notion of image schema (Lakoff & Johnson 1980) within the generic space. The focus of the study is put on the process of elaboration of a humorous blend in a discourse situation in regard to the activated relations and elements which a given generic space contains. Theoretical frame of the paper is illustrated by the chosen humorous metaphors from the corpus of 19th and 20th century Serbian realism narrative texts.

Key words: *cognitive metaphor, conceptual integration theory, image schema, humor, Serbian realism.*

² This paper is a result of working on a project „Poetics of Serbian realism“ (178025) of the Faculty of Philology in Belgrade and financed by the Ministry of education, science and technological development of the Republic of Serbia.

KOMPARATIVAN STAV STRUČNE OCJENE I PUBLIKE U SAVREMENOM SVIJETU PIJANIZMA

Invanzivna ekspanzija medija koje je donio XXI vijek odrazila se na demonstraciju koncertnog pijanizma koji danas ima drugačiju fizionomiju nego u prošlosti. Zahvaljujući globalizaciji i umreženju, konzumiranje pijanističkih dometa dostupno je publici koja je prisutna direktno u koncertnoj dvorani, kao i onoj koja te domete prati na posredan način – posredstvom medija. Savremeni eksplicitni oblici demonstracije pijanizma promijenili su percepciju i publike i kritike. Budući da je kroz svoj razvojni put klavirska muzika uvijek bila u interakciji sa svojim slušaocima, uz sve atribute koji je čine privlačnom, u današnje vrijeme sticajem raznih okolnosti često je evidentna polarizacija između stručne ocjene i recepcije publike. I pored primjene važećih parametara u ocjenjivanju pijanističkih dometa, nije moguće postići opštu saglasnost zbog različite percepcije i subjektivnog doživljaja recipijenata. Takođe argument većine nije odlučujući u vrednovanju stepena realizacije pijanističkih dometa. U ovom radu anketiranjem publike nastojalo se doći do zaključaka koji bi doprinijeli definisanju date problematike.

Ključne riječi: *pijanizam, publika, percepcija, recepcija, polarizacija.*

COMPARING POINT OF VIEW OF PROFESSIONAL GRADE AND AUDIENCE IN CONTEMPORARY WORLD OF PIANISM

Invasive expansion of media made by XXI century, has reflected to demonstration of concerting pianism which nowadays has a different physiomy than in the past. Because of world globalisation consuming the pianistic possibilities becomes accesible to the audience which is present directly in concert halls, and in an indirect way to the audience through media. Contemporary explicit ways of demonstration of pianism have changed the perception of the audience and criticism. The piano music through its development has always been in interaction with audience, by all attributes which make it attractive and, and nowadays is very often evident a polarisation between the professional grade and the reception of the audience. Despite of a practical application of valuable parameters in grading the pianistic ranges, it is practically impossible to reach the whole agreement because of the different perception and subjective experience of the recipient. Actually the argument of the majority is not decisive in evaluating the degree of realisation of pianist ranges. In this article by surveying the audience there is intention how to find out some conclusions which could contribute to definition of this topic.

Key words: *pianism, audience, perception, reception, polarisation.*

УДК 788.5.082.2 Хиндемит П.

**САРКАСТИЧНИ МАРШ У СОНАТИ ЗА
ФЛАУТУ И КЛАВИР (1936) ПАУЛА ХИНДЕМИТА
КАО СИМБОЛ УМЕТНИЧКОГ ОТПОРА
ПРЕМА НАЦИСТИЧКОМ РЕЖИМУ**

Будући да припада „инструктивном опусу”, односно, „збирци” композиција намењених појединачним инструментима симфонијског оркестра уз клавирску пратњу, Соната за флауту и клавир (1936) Паула Хиндемита (Paul Hindemith, 1895–1963) упућује на „просветитељску” црту композиторовог идентитета. Осим тога, ова композиција открива (латентно присутну) ауторову уметничку борбу против нацистичког режима, који је налагао забрану извођења његових дела у Немачкој, проглашавајући их за „културни бољшевизам”. Последњи сегмент Сонате – која је у формалном погледу парадигматичан пример композиторове „заокупљености традицијом” – хитлеровски марш, инспирисан је звуцима нацистичког војног оркестра. Овај немачки композитор је саркастични, музички одговор на тадашње друштвено-политичко стање постигао тематским материјалом тријумфалног карактера, кроз инсистирање на највишем флаутском регистру, који је карактеристичан за пиколо флауту и високим динамичким нивоима. У раду се Соната сагледава у оквиру идеје о друштвено корисној улози музике и стваралачке поетике аутора, уз разматрање друштвеног контекста и услова у којима је дело настало, као и његових музичких својстава.

Кључне речи: *Паул Хиндемит, Соната за флауту и клавир, друштвена улога музике, нацизам, марш.*

**SARCASTIC MARCH IN SONATA FOR
FLUTE AND PIANO (1936) BY PAUL HINDEMITH
AS A SYMBOL OF ARTISTIC RESISTANCE
TO THE NAZIS REGIME**

Since it belongs to the “instructive opus”, that is, to the “collection” of compositions dedicated to individual instruments of the symphony orchestra with piano accompaniment, Sonata for Flute and Piano (1936) written by Paul Hindemith (1895–1963) refers to the “Enlightenment” aspect of the composer’s identity. This work also reveals the (latently present) author’s artistic struggle against the Nazi regime, which imposed a ban on the performance of his works in Germany, declaring his opus as “cultural Bolshevism”. The last segment of the Sonata – the cycle is, in formal terms, a paradigmatic example of the composer’s “preoccupation with tradition” – the *Hitler’s* march, is inspired by the sounds of the Nazi military band. German composer achieved his sarcastic, musical response to the socio-political situation of the time, with a triumphal theme character, through insisting on the highest flute register, which is characteristic of piccolo flute music, and high dynamic levels. In this paper, Sonata is observed within the idea of the social role of music and overall author’s poetics, with consideration of the social context and conditions in which the work was created, as well as its musical features.

Key words: *Paul Hindemith, Sonata for Flute and Piano, social role of music, Nazism, march.*

УДК 786.2.082.2 Скрјабин А.

ПРОФИЛИЗАЦИЈА СИМБОЛИСТИЧКОГ МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА У СОНАТАМА ЗА КЛАВИР АЛЕКСАНДРА СКРЈАБИНА

Уплив теозофских концепата у уметничку поетику руског композитора Александра Скрјабина током првих година XX века, покренуо је промене на пољу композиторског музичког језика које су се одвијале у правцу профилизације симболистичких елемената. Теозофску поставку оваплоћења божанског духа у материји, Скрјабин интерпретира на својствен начин, као процес преображаја људског духа који снагом воље из стања хаоса рађа искру разума као свој материјални отисак. Дух се, међутим, за Скрјабина не задовољава достигнутом материјалном димензијом, већ настоји да је надиђе у процесу досезања ескаптичног стања које има катарзичан ефекат. Настојећи да овај концепт изрази специфичном драматургијом музичког дела, Скрјабин најпре посеже за обликовањем специфичних тематских материјала чија програмска димензија има симболистичка значења, а потом и за поступцима њихових карактерних трансформација.

Кључне речи: *Александар Скрјабин, романтизам, модернизам, симболизам, клавирска музика.*

**PROFILISATION OF SYMBOLISTIC
MUSIC LANGUAGE IN PIANO SONATAS
BY ALEXANDER SCRIBIN**

The influence of the theosophical concepts in the artistic poetics of Russian composer Alexander Scriabin during the first years of the twentieth century triggered changes in the field of composer's musical language that took place in the direction of the profiling of symbolic elements. The theosophical setting of the incarnation of the divine spirit in matter Scriabin interprets in his own way, as a process of transformation of the human spirit which, by the power of the will produce, from the state of chaos, a spark of reason as spirit's material reflection. However, for Scriabin, the spirit does not satisfy the created materiality dimension, but seeks to overcome it in the process of achieving an ecstatic condition that has a cathartic effect. Striving to express this concept through the specific dramaturgy of the musical work, Scriabin firstly tries to create specific thematic materials whose program dimension has symbolic meanings, and then to carry out the processes of their character transformations.

Key words: *Alexander Scriabin, romanticism, modernism, symbolism, piano music.*

УДК 781.4:784.4 Коштана

**УМЕТНИЧКА СТИЛИЗАЦИЈА ВЕЛИКЕ ЧОЧЕЧКЕ ИГРЕ
У СВЕТЛУ ОБРАДЕ ПЕСАМА ОЈ ДЕВОЈКО МАЛА И
ЕВА КАУРКИЊА У МУЗИЧКОЈ ДРАМИ КОШТАНА
ПЕТРА КОЊОВИЋА**

Рад представља својеврсну допуну претходног рада и заокружује корпус фолклорних мелодија које је композитор обрадио у сплету певачких и играчких мелодија увезених у музичко ткиво *Велике чочечке игре*. Снажну мотивску ћелију из песме *Донеси, море Маре*, Коњовић експлоатише за изградњу осам строфа нове хорске песме *Ој девојко мала*, профилишући их композиционо-технички и поетски до најситнијих детаља. Оригиналану мелодију песме бр. 66 из збирке Владимира Ђорђевића Коњовић одбацује, користећи у уметничкој стилизацији мелодијско-ритмичке импурсе других песама из исте збирке. Фокус рада усмерен је на композиторов однос према тексту и изражајне компоненте мелодије, хармоније и ритма које се у солистичкој „старинској” песми *Ева Кауркиња* прате у компарацији са варијантом истоимене песме из композиторове збирке *Моја земља*. Додатни тематски и карактерни контрасти уведених песама, које рад обрађује, обогаћују разноликост народног сплета *Велике чочечке игре* упућујући на сличност са Мокрањчевом драматургијом сонатног циклуса у руковетима и недвосмисленим утиском органске целине дела оригиналне формалне концепције.

Кључне речи: *Коњовић, Велика чочечка игра, фолклор, мелодија, хармонија, ритам.*

THE ARTISTIC STYLIZATION OF THE *GREAT DANCE OF ČOČEK* IN THE INTERPRETATION OF THE MELODIES *OJ DEVOJKO MALA* AND *EVA KAURKINJA* IN MUSICAL DRAMA *KOŠTANA* BY PETAR KONJOVIĆ

The paper represents a kind of complement to the previous paper rounding up the corpus of folklore melodies that the composer has interpreted in a cycle of singing and playful melodies incorporated into the musical tissue of the *Great Dance of Čoček*. Konjović exploits the strong motivation segment from the melody *Donesi, more Mare* for the formation of eight stanzas of a new choir melody *Oj devojko mala*, profiling them compositionally and technically, as well as poetically, to the smallest details. Konjović rejects the original melody of the song no. 66 from the collection of Vladimir Djordjević, using the melodic-rhythmic impulses of other songs from the same collection in the artistic stylization. The focus of the paper is centered on the composer's attitude towards the text and the expressive components of the melody, harmony and rhythm that are followed in the soloist «antique» melody *Eva Kaurkinja* in comparison with the variant of the eponymous melody from the composer's collection *Moja zemlja*. Additional thematic and character contrasts of the introduced songs treated in the paper enrich the diversity of the folk cycle of the *Great Dance of Čoček*, pointing to the similarity with Mokranjac's dramaturgy of the sonata cycle in the garlands and with the unequivocal impression of the organic piece wholeness of the original formal concept.

Key words: *Konjović, The Great Dance of Čoček, folklore, melody, harmony, rhythm.*

УДК 784.9:371.3

ПЕРЦЕПЦИЈА УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ КРОЗ РАД НА ДИКТАТИМА У НАСТАВИ СОЛФЕЃА КАО ФАКТОР РАЗВОЈА МУЗИЧКОГ УКУСА³

Иако је познато да се савремена настава солфеђа базира на интеракцији опажања и репродукције, искуства из праксе показују да потенцијали рада на музичком диктату нису у потпуности искоришћени. У раду су образложени поступци који се већ неколико година успешно примењују у настави солфеђа на Факултету уметности у Нишу, а који подразумевају коришћење звучних записа оригиналних извођења дела уметничке музике за рад на диктатима. Поред устаљених захтева, укључено је и опажање форме и карактера композиције, хармонског плана, елемената уметничке интерпретације и др. Како би звучни записи могли да буду репродуковани према логичним музичким фразама, коришћен је рачунарски програм *Audacity* који се може бесплатно преузети и користити у настави. Циљ је да се предложени начин рада, уз неопходну адаптацију захтева, примени и у ранијим етапама музичког школовања, те да се на тај начин позитивно утиче не само на развој музичких способности у ужем смислу, већ и на развој музичког укуса.

Кључне речи: *уметничка музика, солфеђо, диктати, рачунарска технологија, музички укус.*

³ Рад је настао у оквиру пројекта Огранка САНУ у Нишу „Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса” (О-10-17).

THE PERCEPTION OF ART MUSIC THROUGH THE DICTATION IN SOLFEGGIO TEACHING AS A FACTOR OF THE MUSICAL TASTE DEVELOPMENT⁴

Contemporary solfeggio teaching is based on the interaction of perception and reproduction, but experience shows that potentials of a musical dictation are not fully exploited. The paper describes the procedures that have been successfully applied in the teaching of solfeggio at the Faculty of Arts in Niš for several years. That involves the use of sound recordings of the original art music performances for musical dictation. In addition to the established requirements, the observation of the form and character of the composition, the harmonic plan, the elements of artistic interpretation, etc. are included. To play back soundtracks according to logical musical phrases, we used the computer program *Audacity* which can be downloaded and used in the classroom for free. The aim is to use the proposed method of work at the earlier stages of music education too, with necessary adaptation of the requirements. In this way we can positively influence not only the development of musical abilities in the narrow sense, but also the development of musical taste.

Key words: *Art music, solfeggio, musical dictations, ICT, musical taste.*

⁴ The work was created within the project of the SASA Branch in Niš “Music heritage of Southeast Serbia, contemporary creativity and taste education” (O-10-17).

YDK 784.4.085.7 +784.4.087.61

PERCEPCIJA U PROCESU MELOGRAFIJE – ISKUSTVA STUDENATA⁵

Melografski zapis u etnomuzikologiji predstavlja pismeno utvrđivanje tonskih visina tradicionalnih melodija koje transkriptor detaljno opaža i predočava notnim pismom i upotrebom dijakritičkih oznaka. Kao fiziološko-psihološki proces, zapisivanje melodija je uslovljeno subjektivnim i objektivnim činiocima. Od nivoa muzičkog obrazovanja, lične sposobnosti, uvežbanosti melografa zavisi opažanje objektivnih akustičkih signala, njihovo definisanje i pismeno saopštavanje. Kroz višegodišnji rad sa studentima Akademije umetnosti u Novom Sadu u okviru predmeta Melografske vežbe/Narodna pesma i instrumentalna muzika, a danas Melografija, autor nastoji da prikaže nivoe percepcije tradicionalne melodije, kao i probleme koji postoje u procesu zapisivanja. Jedan od ciljeva ovog rada je i ukazivanje na primenu novih oznaka za beleženje određenih pojava u vokalnoj i instrumentalnoj izvođačkoj praksi.

Ključne reči: *etnomuzikologija, melografija, percepcija, studenti.*

⁵ Ovaj rad predstavlja deo projekta pod nazivom "Muzička i igračka tradicija multietničke i multikulturalne Srbije" (broj 177024) Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije i deo projekta pod nazivom "Kulturološki identiteti u umetničkoj produkciji Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu" (broj 114-451-1671/2016-01), u okviru Akademije umetnosti Univerziteta u Novom Sadu, čiju realizaciju finansira Pokrajinski sekretarijat za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost.

PERCEPTION IN THE MELOGRAPHY PROCESS – STUDENTS’ EXPERIENCES ⁶

Melographic notation in ethnomusicology is a written record of the pitches of a traditional melody that the transcriber perceives in detail and represents in the form of a musical notation accompanied by diacritical marks. As a physiological-psychological process, recording melodies is subject to subjective and objective factors. Perception of objective acoustic signals, their defining and noting depends on the level of music education, personal abilities, and how practiced the melographic transcriber is. Gaining insight through many years of working with students of the Academy of Arts in Novi Sad within the courses of Melographic Exercises/Traditional Songs and Instrumental Music, today Melography, the author attempts to show the levels of perceiving traditional melodies, as well as the problems inherent in the recording process. One of the aims of this paper is to point to the use of new marks for recording certain phenomena in vocal and instrumental practice.

Key words: *ethnomusicology, melography, perception, students.*

⁶ This article is part of the project entitled “Music and Dance Tradition of Multi-ethnic and Multicultural Serbia” (No. 177024) of the Faculty of Music of the University of Arts in Belgrade supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia and part of the project entitled “Cultural Identities in the Artistic Production of the Academy of Arts of the University of Novi Sad” (No. 114-451-1671/2016-01), within the Academy of Arts of the University of Novi Sad, whose realization is financed by the Provincial Secretariat for Higher Education and Scientific Research.

МУЗИКА У МЕДИЈИМА – СИМБОЛ МЕДИЈСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

О комуниколошким капацитетима музике говоре различите теорије. Дискурси њихових закључака најчешће су усмерени у оквиру различитих области социологије и комуникологије, док се само мали број истраживања бави комуникацијским капацитетима музике сагледаним кроз изражајна средства саме музике као уметности. Поставља се питање: Које елементе музике можемо препознати као својеврсне симболе који могу детерминисати одређени медиј? Истовремено се може добити одговор и на питање – да ли се музика, сопственим симболичким капацитетима може детектовати као специфични комуникатор са реципијентима? Поменуто имплицира сагледавање жанровских потенцијала музике који припадају домену националне културе. Релевантни медиј овог истраживања је Радио Београд, као део националног јавног сервиса.

Кључне речи: *медији, музика, комуникација, Радио Београд, национална култура.*

MUSIC IN THE MEDIA - A SYMBOL OF MEDIA COMMUNICATION

Different theories speak about the communication capacities of music. Discourses of their conclusions are most often directed within various fields of sociology and communication, while only a small number of research deals with the communication capacities of music seen through the expressive means of music as art. The question arises: which elements of music can be identified as some kind of symbols that can determine a particular medium? At the same time, the answer to the question is whether music, with its own symbolic capacities, can be detected as a specific communicator with the recipients. It implies the consideration of the genre potentials of music belonging to the domain of national culture. Relevant media of this research is Radio Beograd, as part of the national public service.

Key words: *media, music, communication, Radio Belgrade, national culture.*

UDK 783.1/9

ИСОН У ПОЈАЧКОЈ ПРАКСИ НЕКАД И САД

Црквена богослужбена музика има, пре све свега, функционални смисао, а то је приближавање химнографије онеме који учествује у богослужењу. Тако посматрајући, текст постаје примаран у односу на мелодију. Досадашња појачка пракса је показала да се богослужбени напеви изводе на следећи начин: појац пева мелодију напева, док га други појац (или више њих), „прати” произвољно хармонизујући напев. На тај начин се губи примарност текста и даје се подједнака важност и мелодији и њеној пратњи. Поред тоналног схватања пратње црквених напева, могуће је мелодијску линију поткрепити и модалном основом. У интерпретацији црквених напева, поред мелодије самог напева, може бити заступљен и *пратећи тон – исон*. Под термином исон, подразумевамо један или више тонова који се наизменично смењују пратећи форму мелодије. Он представља темељ црквене мелодије. Можемо га тумачити као основни ослонац појцу при извођењу неког напева (мелодијска подлога уз помоћ које појац неће променити започету интонацију, осим ако она није мелодијски условљена).

Кључне речи: *црквено појање, исон, хармонизација, модалност, химнографија.*

ISON IN THE CHANTING PRACTICE THEN AND NOW

Liturgy music has a primarily functional purpose – to bring hymnography closer to those taking part in the Church service. Observed in this way, the text becomes more relevant than the melody. So far, the chant practice has shown that the liturgy chorus is performed in the following way: one choirboy sings the chant melody while another (or more of them) “follow(s)”, harmonising by ear. In that way, equal importance is given to both the melody and the accompaniment. Apart from the tonal understanding of the Church chant accompaniment, it is possible to reinforce the main melody with a modal base. In the interpretations of Church chants, aside from the melody of the chant itself, a support tone – „ison“ could be utilised as well. The term signifies one or more underlying tones alternating to fit the form of the main melody. Ison represents the foundation of Church music.

Key words: *Chant, Ison, Harmony, Modality, Hymnography.*

**Sedmi nacionalni naučni skup
sa međunarodnim učešćem**

Niš, 4–5. oktobar 2019.

BARTF 2019

**UMETNOST I KULTURA DANAS:
METAFORA, PERCEPCIJA
I SIMBOLIZAM**

Knjiga apstrakata

Izdavač

UNIVERZITET U NIŠU
FAKULTET UMETNOSTI U NIŠU
SRPSKA AKADEMIJA
NAUKA I UMETNOSTI
GRANAK SANU U NIŠU

Za izdavača

Prof. dr Suzana Kostić, dekan
Akademik Ninoslav D. Stojadinović

Upravnik Izdavačkog centra

Dr um. Slobodan Radojković

Urednik

Dr Marko S. Milenković

Lektura

Verica Novakov (srpski jezik)
Ivana Đelić (engleski jezik)

Grafički dizajn naslovne strane

Anita Milić

Prelom i tehnička priprema

Jovana Nikolić

Univerzalna decimalna klasifikacija

Vesna Gagić

Štamparija

Atlantis d.o.o. Niš

Tiraž

70

**The seventh national scientific forum
with international participation**

Niš 4–5th October 2019

BARTF 2019

**ART AND CULTURE TODAY:
METAPHOR, PERCEPTION
AND SYMBOLISM**

Book of Abstracts

Publisher

UNIVERSITY OF NIŠ
FACULTY OF ARTS IN NIŠ
SERBIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
BRANCH OF SASA IN NIŠ

For publisher

PhD Professor Suzana Kostić, Dean
Academician Ninoslav D. Stojadinović

Head of Publishing center

D.A. Slobodan Radojković

Editor

PhD Marko S. Milenković

Language editors

Verica Novakov (Serbian language)
Ivana Djelić (English language)

Book cover graphic design

Anita Milić

Layont and Technical processing

Jovana Nikolić

UDC

Vesna Gagić

Press

Atlantis d.o.o. Niš

CIRCULATION

70

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.036(048)

78.01(048)

НАЦИОНАЛНИ научни скуп са међународним учешћем
Балкан Арт Форум (7 ; 2019 ; Ниш)

Umetnost i kultura danas: metafora, percepcija i simbolizam :
knjiga apstrakata / VII nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem
Balkan Art Forum (BARTF 2019)

Niš, 4-5. oktobar 2019. ;

[urednik Marko S. Milenković] = Art and culture today: metaphor, perception and
symbolism :

book of abstracts / VII National Scientific Forum with International Participation
Balkan Art Forum 2019 (BARTF 2019)

Niš, 4-5th October 2019 ;

[editor Marko S. Milenković]. - Niš :

Univerzitet, Fakultet umetnosti = University, Faculty of Arts : SANU, Ogranak SANU
u Nišu = SASA, Branch of SASA in Niš, 2019

(Niš : Atlantis). - 63 str. ; 21 cm

Uporedo srp. tekst i engl. prevod. - Tekst ćir. i lat. - Tiraž 70.

ISBN 978-86-85239-63-2

a) Уметничко образовање -- Апстракти

б) Музика -- Апстракти

COBISS.SR-ID 279696140

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

9 788685 239632